

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

7/42240 Gk112

Sayı : E-69602026-610-00069406365 - 20404121
Konu : Soru Önergesi (7/42240)

27.12.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :09.03.2021 tarihli ve 43452547-120.07-E.0790346 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Iğdır Milletvekili Sayın Dr. Habip EKSİK tarafından verilen 7/42240 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet MUŞ
Bakan

Ek : Soru Önergesi Cevabı (4 sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: B37C05A2-0655-48BE-AE93-30E73C114A80
Adres: Üniversiteler Mah. Dumlupınar Cad. No.151 Çankaya/ANKARA
Faks No: (0312) 449 13 41
e-Posta: stratejisoruonergeleri@ticaret.gov.tr
İnternet Adresi: www.ticaret.gov.tr
KEP Adresi: stratejigelistirmebakanligi@gtb.hs01.kep.tr

<https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys>

Bilgi İçin:Soru Önergeleri Birimi

Telefon No: (0312) 449 1338

T.C.

TİCARET BAKANLIĞI

İğdır Milletvekili Sayın Dr. Habip EKSİK'e ait 7/42240 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-15) Ülkemizde sınır ticaretine ilişkin usul ve esasları düzenleyen 25/01/2016 tarih ve 2016/8478 sayılı Sınır Ticaretinin Düzenlenmesine İlişkin Bakanlar Kurulu Kararının yürütülmesi safhasında ortaya çıkan ihtiyaçlar dikkate alınarak yeni bir düzenleme yapılmış olup, yapılan çalışmalar sonucunda hazırlanan 2/12/2021 tarihli ve 2021/4874 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan "Sınır Ticaretinin Düzenlenmesine İlişkin Karar" 3/12/2021 tarih ve 31678 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu çerçevede, yürürlüğe konulan yeni sınır ticareti düzenlemesi ile;

- Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile yürürlüğe konulan 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çerçevesinde Kararda belirtilen mülga Bakanlıklar ve taşra teşkilat yapılanmaları güncellenmiş,

- Kararda sıkça yer alan ve uygulamada yol gösterici olan terimler; Karar hükümlerinin daha net algılanması ve uygulamada tereddüde ve farklı yorumlamalara yer verilmemesini teminen, daha açık ve anlaşılabilir bir şekilde tanımlanmış,

- Kararda atıfta bulunulan ilgili mevzuatlar güncellenmiş,

- Sınır Ticareti İl Değerlendirme Komisyonunun karar alma sürecinde güncelleme yapılmış,

- İthalat değer limitlerinin bir sonraki takvim yılına devredilemeyeceğine ve ithalatı tek ve maktu vergi uygulanmasında karşılaşılan tereddütlerin giderilmesini teminen Kararın ilgili maddelerinde düzenlemeye gidilmiş,

- Sınır ticareti kapsamında gözetim uygulamasına tabi olan ürünleri ithal etmek isteyen esnaf ve tacirin uygulamada karşılaştığı bürokratik işlemlerin azaltılması sağlanmıştır.

Öte yandan, İğdır ili Dilucu Gümrük Kapısı üzerinden Nahçıvan ile, Gürbulak Gümrük Kapısı üzerinden ise İran ile sınır ticareti yapmaya yetkili kılınmış olup hâlihazırda mezkûr kapılar üzerinden anılan ülkeler ile sınır ticareti sorunsuz bir şekilde gerçekleştirilmektedir.

Sınır ticareti kapsamında Bakanlığımız koordinasyonunda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Tarım ve Orman Bakanlığı ile yapılan değerlendirme neticesinde il ihtiyacı kapsamında uygun görülen ithalat değer limitleri, ithalat uygunluk belgelerinin düzenlenmesinde esas alınmak üzere, Bakanlığımızca her yıl aralık ayının sonuna kadar ilgili valiliklere bildirilmekte olup bu kapsamda 2021 yılında; İğdır ilimize Gürbulak Gümrük Kapısı üzerinden İran'la 6.946.330 ABD doları sanayi, 6.946.330 ABD doları tarım ürünleri ithalat değer limiti, Dilucu Gümrük Kapısı üzerinden de Nahçıvan ile 15.425.480 ABD doları sanayi, 15.425.480 ABD doları tarım ürünleri ithalat değer limiti tahsis edilmiştir.

Hâlihazırda, Borualan Gümrük Müdürlüğü'nün faaliyete geçebilmesi için İran tarafında da bir gümrük idaresi kurulması gerekmektedir. Ayrıca, İçişleri Bakanlığınca (Emniyet Genel Müdürlüğü) 5682 sayılı Pasaport Kanunu'nun 1'inci maddesine göre giriş çıkışlara açık kara hudut kapısı haline getirilmeden Borualan Gümrük Müdürlüğü'nün fiilen faaliyete geçirilmesi mümkün bulunmamaktadır. Ayrıca, mevcut durumda Alican Sınır Kapısı'nın açılmasına

yönelik bir çalışma bulunmamakta olup önümüzdeki dönemde iki ülke arasındaki ilişkilerin seyrine göre konunun yeniden değerlendirilebileceği düşünülmektedir.

Diğer taraftan, Iğdır İlinde 01.01.2020-30.06.2021 tarihleri arasında 2.197 adet esnaf ve sanatkâr işyeri açılmış, 820 adet esnaf ve sanatkâr işyeri ise kapanmıştır.

Bilindiği üzere, Bakanlığımızca, koronavirüs salgınından işleri ve/veya işletmeleri zarar gören ticaret erbabına 3323 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ile Gerçek Kişi Tacirlere Koronavirüs Salgını Nedeniyle Verilecek Destekler Hakkında Karar hükümleri çerçevesinde Gelir Kaybı Desteği ve Kira Desteği sağlanmaya başlanmıştır.

Bunu müteakiben, 30 Nisan 2021 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 3929 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ile Gerçek Kişi Tacirlere Koronavirüs Salgını Nedeniyle Verilecek Destekler Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar hükmü doğrultusunda söz konusu desteklere ilişkin olarak 3323 sayılı Karar çerçevesinde 3 ay olarak belirlenmiş olan ödeme süreleri 4 ay olarak değiştirilmiştir.

Gelir Kaybı Desteği: 14.12.2020 tarihinden önce vergi mükellefiyetini tesis ettirmiş olmak kaydıyla faal olan ve esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olan vergiden muaf esnaf ve sanatkârlara, faal olan ve ticari kazançları basit usulde tespit edilenlere, faal olan ve işletme hesabı esasına veya bilanço esasına göre defter tutanlardan esas faaliyet konusu belirlenen ve ilan edilen NACE ekonomik faaliyet kodları arasında yer alan esnaf ve sanatkârlar ile gerçek kişi tacirlere aylık 1.000 TL tutarında destek verilmiştir.

Kira Desteği: Yukarıda yer alan kapsam içerisinde bulunmak kaydıyla iş yerleri kira olan ticaret erbabına ise büyükşehirlerde aylık üst limit 750 TL, diğer şehirlerde aylık üst limit 500 TL olmak üzere Kira Desteği sağlanmıştır.

Gelir Kaybı Desteği ile Kira Desteğine ilişkin başvurular e-Devlet sistemi üzerinden 30.12.2020-31.05.2021 tarihleri arasında kabul edilmiş olup Bakanlığımızca, NACE kodları itibarıyla yapılan değerlendirmeler çerçevesinde, koronavirüs salgını nedeniyle ekonomik faaliyetlerinin daha yoğun olarak olumsuz etkilendiği öngörülen 133 meslek koluna destek sağlanmıştır.

Hibe Desteği: Bakanlığımızca, koronavirüs salgınından işleri ve/veya işletmeleri zarar gören ticaret erbabına 21.05.2021 tarihli ve 31487 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 20.05.2021 tarihli ve 3998 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ile Gerçek Kişi Tacirlere Koronavirüs Salgını Nedeniyle Verilecek Hibe Desteği Hakkında Karar hükümleri doğrultusunda yeni bir hibe desteği sağlanması imkânı verilmiştir.

Söz konusu karar hükümleri doğrultusunda ticaret erbabımız, ekonomik faaliyet kodları itibarıyla belirlenen ve ilan edilen iki grup halinde değerlendirilmiş olup bu çerçevede hak sahipleri 5.000 TL veya 3.000 TL tutarlı hibe desteklerinden faydalanmışlardır.

Anılan hibe desteklerinden, 17.05.2021 tarihi ve öncesinde gelir vergisi mükellefiyeti bulunan esnaf ve sanatkârlar ile gerçek kişi tacirler, esas faaliyet konuları üzerinden faydalanmışlardır.

3998 sayılı karar hükümleri doğrultusunda sağlanan hibe desteklerine ilişkin başvurular 25.05.2021-01.07.2021 tarihleri arasında kabul edilmiş olup salgın koşullarının ve Türkiye genelinde uygulanan tam kapanma tedbirlerinin ekonomik etkileri göz önüne alınarak Bakanlığımız ve İçişleri Bakanlığı koordinasyonunda NACE kodları itibarıyla yapılan değerlendirmeler neticesinde ekonomik faaliyetlerinin daha yoğun olarak olumsuz etkilendiği öngörülen 343 meslek koluna destek sağlanmıştır.

Ciro Kaybı Desteği: Ayrıca, koronavirüs salgını nedeniyle faaliyetleri kısıtlanan yiyecek ve içecek sektöründeki işletmelere ciro kaybı desteği verilmesine ilişkin 3506 Sayılı Yiyecek ve İçecek Hizmeti Faaliyetlerinde Bulunan İşletmelere Koronavirüs Salgını Nedeniyle Verilecek Ciro Kaybı Desteği Hakkında Cumhurbaşkan Kararı 06.02.2021 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu ciro kaybı desteğinin verilmesine ilişkin usul ve esasların belirlendiği Yiyecek ve İçecek Hizmeti Faaliyetlerinde Bulunan İşletmelere Koronavirüs Salgını Nedeniyle Verilecek Ciro Kaybı Desteği Programı ve Uygulama Esasları Hakkında Tebliğ 17.02.2021 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

İşletmelerin hak ettikleri ciro kaybı desteği tutarları 3506 sayılı Cumhurbaşkan Kararının 3 üncü maddesi ve anılan Tebliğ çerçevesinde belirlenmektedir. Buna göre;

Yiyecek ve içecek alanında faaliyet gösteren (NACE 56 genel faaliyet sınıflandırması koduna sahip) katma değer vergisi mükellefiyeti olan,

2019 takvim yılından önce ya da 2019 takvim yılında başladığı işine devam eden ve 27 Ocak 2021 tarihi itibarıyla faal mükellefiyeti bulunan,

2019 takvim yılındaki cirosu 3 milyon Türk Lirası ve altında olup söz konusu yıldaki cirosuna oranla 2020 takvim yılındaki cirosu %50 ve üzerinde bir oranda azalan işletmelere ciro kaybı desteği ödemesi yapılmıştır.

Söz konusu Karar ve Tebliğ’de, ödenecek tutarın 2.000 Türk lirasından az ve 40.000 Türk lirasından fazla olmamak üzere cironun azalan tutarının %3’ü oranında olacağı ve 3323 sayılı Cumhurbaşkan Kararının 3’ üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları kapsamında belirlenen hibe desteğinden faydalananlara ödenen tutarın, ciro kaybı desteğinden mahsup edileceği hüküm altına alınmıştır.

Mezkûr desteklere ilişkin e-Devlet sistemi üzerinden 19.02.2021 tarihi itibarıyla alınmaya başlanan başvurular 30.05.2021 tarihinde sona ermiştir.

Sonuç olarak, Gelir Kaybı Desteği, Kira Desteği, Hibe Desteği ve Ciro Kaybı Desteği kapsamında Türkiye genelinde toplam 9.054.736.810 TL destek ödemesi gerçekleştirilmiştir.

Esnaflar ve Sanatkarlara Sağlanan Faiz İndirimli Krediler ve Geri Ödemelerine Yönelik Olarak Sağlanan Kolaylıklar: Her yıl çıkarılan Cumhurbaşkan Kararları hükümleri çerçevesinde esnaf ve sanatkarlara Halkbank kaynaklarından %50 ve %100 faiz indirimli kredi kullanım imkânları sağlanmaktadır.

Esnaflar ve sanatkarlar söz konusu kredi imkânlarından, kredi ve kefalet kooperatiflerinin kefaletiyle yararlanılabileceği gibi bu kefaleti haiz olmaksızın doğrudan Halkbank’a başvurmak suretiyle de yararlanabilmektedir.

Bu kapsamda, 24.12.2019 tarihli ve 1898 sayılı Cumhurbaşkan Kararı hükümleri çerçevesinde 2020 yılı içerisinde yaklaşık 985 bin esnaf ve sanatkâra 42,6 milyar Türk lirası tutarında faiz indirimli kredi kullanılmıştır.

2021 yılına ilişkin kredi kullandırım imkânlarını düzenleyen 28.12.2020 tarihli ve 3340 sayılı Cumhurbaşkan Kararı hükümleri çerçevesinde ise 1 Ocak 2021-30 Haziran 2021 döneminde yaklaşık 107 bin esnaf ve sanatkâra kullandırılan faiz indirimli kredi tutarı 12,9 milyar Türk lirası olarak gerçekleşmiştir.

Bu sayede, 1 Ocak 2020-30 Haziran 2021 döneminde, faiz indirimli kredilerden faydalanan esnaf ve sanatkâr sayısı 1 milyon 92 bin bu kapsamda kullanılan kredilerin toplam tutarı ise 55,5 milyar Türk lirası olmuştur.

Ayrıca, koronavirüs salgını nedeniyle nakit akışları olumsuz etkilenen esnaf ve sanatkârlarımızın ekonomik açıdan rahatlamalarını sağlamak üzere, kredi ve kefalet kooperatiflerinin kefaletiyle veya doğrudan Halkbank'a başvurmak suretiyle kullanmış oldukları kredilerin geri ödemeleri, Halkbank tarafından 2020 yılında 2 kez 2021 yılında ise 1 kez olmak üzere 3 kez ertelemeye tabi tutulmuştur.

Bununla birlikte, esnaf ve sanatkârlarımızın, esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatiflerine olan gecikmiş borçlarına yönelik olarak TESKOMB tarafından 2020 ve 2021 yıllarında birer kez yapılandırma imkânları hayata geçirilmiştir.

Mali Sicil Affı: Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından açıklanan Ekonomik İstikrar Kalkanı tedbirleri kapsamında mali sicil affına ilişkin mevzuat düzenlemesi yapılmıştır.

Bu kapsamda, 25.03.2020 tarihli 7226 Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 48 inci maddesi çerçevesinde, 22.01.2009 tarihli 5834 Sayılı Karşılıksız Çek ve Protestolu Senetler ile Kredi ve Kredi Kartları Borçlarına İlişkin Kayıtların Dikkate Alınmaması Hakkında Kanun'a aşağıdaki geçici madde eklenmiştir:

"Geçici Madde 2- (1) Anapara ve/veya taksit ödeme tarihi 24/3/2020 tarihinden önce olup da; kullandığı nakdî ve gayrî nakdî kredilerinin anapara, faiz ve/veya ferilerine ilişkin ödemelerini aksatan gerçek ve tüzel kişilerin, ticari faaliyette bulunan ve bulunmayan gerçek kişilerin ve kredi müşterilerinin karşılıksız çıkan çek, protesto edilmiş senet, kredi kartı ve diğer kredi borçlarına ilişkin 5411 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi hükmü uyarınca kurulan Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi nezdinde tutulan kayıtları, söz konusu borçların ödenmesi geciken kısmının 31/12/2020 tarihine kadar tamamının ödenmesi veya yeniden yapılandırılması halinde, bu kişilerle yapılan finansal işlemlerde kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar tarafından dikkate alınmaz.

(2) Kredi kuruluşları ve finansal kuruluşların birinci fıkra hükmü uyarınca mevcut kredileri yeniden yapılandırması veya yeni kredi kullandırması, bu kuruluşlara hukuki ve cezai sorumluluk doğurmaz."

Yukarıda yer verilen mevzuat değişikliği çerçevesinde, anılan yükümlülükleri yerine getiren gerçek ve tüzel kişilerin, mali sicil affı imkânından yararlanılarak finansmana erişimde yaşadıkları sorun ortadan kaldırılmıştır.